

חולין פרק ט העור הרוטב דף קכז

ירמיה "ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה'" לא שמעו יושבי נרש אל הנביא, רב אמר שאם אחד מתושבי נרש נישק אותך תספור את שיניך שלא נגנב אחד מהם, אם אחד מבני העיר נהר פקוד התלווה אליך משום שראה עליך בגד נאה שרוצה לגנוב, ואם אחד מבני פומפדיתא ליווה אותך תשנה את מקום לינתך שלא יגנוב ממך בלילה.

אבר שנתלש מן החי נחשב לאב הטומאה ומטמא אבל חתיכת בשר שנתלשה מן החי אין בה טומאה. אבר או בשר שנקרעו מבהמה חיה ומחוברים מעט למרות שאינם יכולים לחזור ולהתרפאות אין באבר טומאת אבר מן החי שכתוב "וכי יפול מנבלתם" עד שיפול, אבל אם חישוב שיהיו אוכל לגוי מקבלים טומאה ולא נחשבים למחובר וצריכים הכשר מים עליהם לקבלת טומאה. וכן אמר ר' חייא שתאנים שהתייבשו כשהם מחוברים לאילן למרות שהתולש מהם בשבת חייב חטאת כדבר מחובר מקבלים טומאה כאוכל תלוש היות ולא חיים מהאילן.

עכבר שלא נוצר על ידי פריה ורביה אלא מאדמה, באמצע היצירה שחציו בשר וחציו אדמה הנוגע בבשר טמא והנוגע באדמה שעתידה להפוך לבשר טהור, ר' יהודה אומר שגם הנוגע באדמה בחצי שעדיין לא נוצר טמא. ר' יהושע בן לוי אומר שהמשנה דיברה רק במקרה שנוצר כבר כל אורך השרץ ייתכן שדיבר בין על ת"ק ובין על ר"י וייתכן שדיבר רק לדעת ר"י.

בפסוק כתוב "זה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ החלד והעכבר וחצב למינהו" מהמילים 'על הארץ' מיעטו מין דג שנקרא עכבר שהוא טהור, מהמילה 'השרץ' ריבו שעכבר היבשה מטמא אפילו אם נכנס לים, מהמילה 'בשרץ' ריבו אפילו עכבר שנוצר מהאדמה ואינו פרה ורבה. שרץ שצף על פני המים וספק נגע בדבר טהור לא מטמאים מספק שכתוב "לכל נפש השרצת על הארץ" למעט ספק על המים.

מהמילים 'והצב למינהו' למדו לרבות מיני צב נוספים והם ערוד, נפילים וסלמנדרא, ר"ע קרא על פסוק זה 'מה רבו מעשיך ה'" שיש בריות שגדלות בים ואם יצאו ליבשה מתים וכן להיפך, ויש בריות שגדלות באוויר ואם יכנסו לאש ימותו ויש להפך כמו הסלמנדרא שנבראת מהאש שאם יוצאת לאוויר מתה. ערוד נוצר מכלאים של נחש וצב ואמר רבי שמעון החסיד שהקב"ה אמר שהיות ויצרו כילאים שלא בראתי תהיה חיה מזיקה מאד. כל בריה שיש ביבשה יש דומה לה בים חוץ מהחולדה ולכן נאמר על יושבי הארץ "האזינו כל יושבי חלד". שרצים הנקראים 'ביברי' שבנהר העיר 'נרש' אינם שרצי היבשה אלא המים, ונידו את יושבי המקום מפני שהם רשעים, וכשהזהיר הנביא